

Naša moč

Glasilo za slovensko delavstvo.

List
izhaja
vsak
petek.

Štev. 9.

V Ljubljani, dne 9. februarja 1906.

Letnik I.

Mrzlikar.

Tam doli Radeče; v njih slovensko liberalni Krisper
Gori Trzič; v njem nemško-klerikalni Gassner. V obeh pa ravno tista pesem: surovi boj delavskemu združenju. Krisperjevo junaštvo smo že opisali, od njega se je pa naučil tržiški Gassner. Za tržiško predilnico se je ustanovilo strokovno društvo. Za načelnika so izbrali delavca Mrzlikarja zavoljo njegove osebnosti in izobrazbe. Ko je jel izhajati naš list, ni bilo Mrzlikarju več miru. Vemo sicer, da ne bi nič pomagalo, vendar pa tu javno poudarjamo, da se Mrzlikarju, kar se tiče dopisov v „Našo Moč“, godi velika krivica.

V predilnici je nekaj strupenih liberalnih mojstrov, ki zaničujejo delavce sploh, ki pa še prav posebno sovražijo vse, kar bi od daleč imelo kako zvezo s krščanstvom. Ti mojstri so glavna opora, ki se vanjo naslanjata Glanzmann in Gassner. Po dobrohotnosti teh mojstrov se je moralo vse tako narediti, da pride Mrzlikar čimnaprej iz tovarne.

Vzrok se je kmalu dobil. Predilniško strokovno društvo je napravilo v zvezi z nekim drugim delavskim društvom z predpusno veselico. Šlo se je pri nji za to, da dobi podporna blagajna nekaj grošev. Za to veselico je Mrzlikar v tovarni razdelil par vabil. To je bil vzrok, da je moral ven brez dela v mrzlo zimo. Ko bi imela predilniška gospoda kaj srca, bi sami agitrali za tako veselico in se je udeležili. Tovarnarje bi moralo veseliti, če si izkušajo delavci z lasnimi močmi po-

magati, da dobe v bolezni malo več, nego tisto piškavo podporo iz bolniške blagajne Pa srce! Nasproti delavcem se vse sme! To izpričuje slučaj Mrzlikar.

Umazanost tega slučaja je tem večja, ker je morda Gassner upal, da se bo zavoljo njegovega verskega prepričanja ta stvar prezrla. Ravno zato moramo tem bolj lopiti po njem. Mi smo delavski list in proti vsaki krivici, ki se godi delavcu, so odprti naši predali.

Vsaka sila le en čas trpi. To kar si je upal tovarnar v Trziču, se je moglo zgoditi edino le zato, ker delavci še niso dovolj združeni. Mlado organizacijo je hotel udušiti. Toda počasi, gospodje! Mrzlikar je na cesti; toda združevalne misli ne spravite iz tovarne. Klila bo in se krepila, da bo kmalu močnejša, kakor vaše podle nakane!

Edini pravi odgovor v našem slučaju bi bil štrajk. Predilniški delavci imajo dovolj upravičenih pritožb, ki bi jih pri tem spravili na dan. Ravnanje mojstrov, plača, delavni čas, a pred vsem — zadostilo po nedolžnem tepenemu Mrzlikarju!

Naš slučaj naj premisli, kdor ima še splošno pomisleke proti štrajku. Delavec, ki se žrtvuje za svoje tovariše, neomadeževan, od vseh čislán, pošten kot zlata vaga, je vržen na cesto, ker si je mislil, da sme to, kar mu dovoljujejo božje in človeške postave, namreč po svojih močeh sodelovati pri delavskem združenju.

Spomin na to krivico ne bo zaspal, ne pri nas, ne v delavstvu. Tudi v srcih tistih delavcev, ki se dozdej niso udele-

ževali strokovnega gibanja, bo ostal živo zapisan slučaj Mrzlikar. Gledali ga bodo pred seboj kakor resen opomin, kakor nauk: „Kar se je zgodilo njemu, se zgodi vedno lahko vsakemu izmed nas. Če nismo združeni, nas pogazijo kot blato. Mislimo na Mrzlikarja! V misli nanj na delo, dokler se ne razlomi jarem, ki tišči naše vratove. Ljudje smo, ne živina!“

Med brati in sestrami.

Tobačno delavstvo. Pri cigaretah. Danes opozarjamo na neko popolnoma upravičeno pritožbo delavk pri cigaretah, ki se že ponavlja dolgo časa, ki je pa vendar dozdej nihče poklicanih oseb neče slišati. Delavke dobe z ozirom na delo, ki ga imajo izvršiti, določeno množino tobaka. Ko izdelajo, jim časih kaj ostane; časih pa ne morejo izdelati, kar se zahteva; zmanjka jim tobaka. Če v takem slučaju pridejo po tobak, čujejo zelo velikrat zmerjanje in zabavljanje. Temu se prav lahko opomore. Vsaki delavki, ki vrne tobak, kateri ji je ostal, naj ve to, kar je vrnila zapiše in potem bo lahko v slučaju primanjkljaja rabila tobak, ki ga je sama prihranila. Zdej se pa zapisuje pač, kar ga ji zmanjka; kar pa ostane, se ne zapiše nikamor, dasi sta v dotičnih tiskovinah obe rubriki. Vrši naj se, kakor je prav in zadovoljne bodo delavke; tovarna pa tudi gotovo ne bo nič na škodi.

Zavarovanje za bolezen pri tobačnem delavstvu. Pri vseh bolniških blagajnah, katerih je 29 za tobačno

Ada Negri.

Poslednji bodo prvi . . .

On je to djal. Zapad veličastno leskeče in palestinski se nebes koplje kipeče v zarji krvavi.

Kup meglá rudi in solnce že vmira, z zadnjimi žarki v mestne se stolpe upira, kot bi goreli v daljavi.

Solnce zapada; z žarkov slovesno Mu silo božji ovoj in snežnobelo Mu krilo v plamen ovija.

Glas Mu doni nad gozdovi, nad morjem, puščavo, nad otročiči, ki dvigajo rokce v višavo, in nad ječe se zlija.

Molk naokoli; širni molk se prostira. Komu je vsojena senca, očesi odpira: jutri bo jasno!

Slepcu odpreta se veki, da solnce pozdravi, kdor je sam in joka in kolne v težavi, vriskal jutri bo glasno;

vriskal, kdor drhče od mraza, želeč se ogreti, kdor gladu trpi, kdor ne ve se kam deti, žejen hladila, kdor si ljubezni želi, neljubljen pa stoče. Deklica ranjena, ki nad usodo se joče, v sramu želi tolažila,

jutri bo trgala mirte, vijolice drobne, vgojzdh prelestnih bo bralacvetke čarobne, slasti bo žela; zlate svobode in žarkega solnca pijana bo odprla bodočnosti vrata neznana žarkom solničnim vesela.

Kvišku, kvišku bedni, ujarmljeni sužnji, kvišku, kvišku rod ponižni in tužni, zdaj si pomagaj!

Vstani v božjem imenu iz bede na boje, v božjem imenu daj štít na prsi si svoje, vstani, odpuščaj in zmagaj!

On je to djal. In zemlja in višnja nebesa, polja in vali in palme — mirna drevesa — so poslušale. Žalostne žene, v gibke ovoje zavite, pa so, s solzami po licih bledih oblite, o juteršnjem miru sanjale.

Pod zemljó pa v naročaj morskí šumeči ob tem glasu se vekov bodočih kipeči val je pretakal.

Himen se božji po vsem je vesmiru razlegal, s čistim očesom On svet je v ljubezni obsegal, v senci pa križ Ga je čakal.

delavstvo v Avstriji je bilo zavarovanih 38.420 delavcev in sicer 4.359 moških in 34.061 žensk. Zbolelo je izmed teh v letu 1904 1154 moških in 12.987 žensk, skupaj torej 14.141 oseb. Vsi skupaj so bili bolni 393 tisoč dni. Porodov je bilo 5.667. Umrlo je leta 1904 308 oseb in sicer 33 moških in 275 žensk.

Ljubljana. Tovarna za lep. Tudi naše delavstvo v ljubljanski tovarni za lep hoče imeti kotichek v „Naši Moči.“ Izve naj tudi o naših razmerah delavstvo in naj z onim zanimanjem zasleduje naše razmere, kakor zasledujemo mi z velikim veseljem in žalostjo dopise delavskih naših sotrpinov in sotrpnik. Nič kaj veselega sicer ne poročamo. Že neprijeten duh, ki pade v nos, ako greš mimo naše tovarne, ti pove, da ne more biti prijetno pri nas. O nas tudi govore, da smo sami žganjarji in da so delavke slabe. A to ni popolnoma resnično. So tudi izjeme, ne rečemo, a ogromna večina smo pošten in zmerni delavci pa delavke tudi. Delamo noč in dan, nedelj in praznikov žalibog ne poznamo. A upamo i mi na boljše čase. (Da je delavstvo v tovarni za lep blago, nam dokazuje dejstvo, ker je bilo prvo, ki je nam doposlalo zbirko za brezposelno delavstvo na Savi. Čast mu. Op. uredništva.)

Iz Trziča. Nekaj sem že napisal o naših stanovanjih, a še ne mislim molčati, da vsaj svet zve koliko mora delavec pretrpeti v vsakem oziru. Mnogo delavskih stanovanj je takih, da zaradi vlažnosti kar podobe s sten padajo in oprava kar zgnije. Ni se torej čuditi, da nimamo lepega pohištva. Pri tej priliki si pa ne morem kaj, da vam ne bi opisal neke hiše, kjer stanujejo seveda delavci, ker je res vredna popisa. Zidana je pod nekim čerom, mimo nje pa pelje državna cesta. Enonadstropna je kot pač mnogo hiš in hišic. Kadar pa dežuje pa priteče v pritličje cel studenec, tako da bi si za čas deževja naredili lahko vodovod kar v sobi. Pred nekaj meseci se je pa iz čeri odtrgala skala, predrla streho in padla v podstrešju v neko skrinjo za obleko. Sreči je pripisovati, da ni zadela neke ženske, ki je spala blizu skrinje, ker drugače bi jo bila gotovo kaj poškodovala ali pa celo ubila. V takem mora torej prebivati delavec. To so razmere, kakoršnih ni menda nikjer. — Ne vem, če vam povem kaj novega s sledečim poročilcem. V naši predilnici so nastavljene dekleta (majsterce) z dnevno plačo K 1 20, ki imajo nalogo nadzirati druge delavke. Če te majsterce kako žensko naznanijo in je ta kaznovana, tedaj dobi majsterca nekaj od te kazni. Če je namreč delavka kaznovana za 40 v, tedaj dobi majsterca „zaslužno darilo“ 10 v. Od vsakih 20 v, ki jih mora trpeti delavka, dobi majsterca 5 v. O tem spregovorim še kdaj!

Mrzlikar in „Gorenjec.“ Trzič 7. svečana 1906. Dolgo časa sem molčal kljub velikim krivicam, ki so se mi godile, ter nisem nobenega prijel za besede. A na izjavo v „Gorenjcu“ z dne 3. svečana t. l. tudi jaz nekaj izpregovorim od tistega Sebenjskega Lukca, takozvanega „Automobiljakerja.“ Jaz še nobenega nisem obrekoval ne z besedami še menj pa po listih ali časopisih, seveda list „Naša Moč“ jim je zakotni listič, akoravno ga pride 100 iztisov v naš trg, pa ta jim zelo smrdi posebno takim podrepnikom. Primoran sem odgovoriti na tak usodepolni dopis, še malo več kakor misli ta liberalni podrepnik v predilnici. Ta Sebenjski Lukec izjavlja, da sem bil jaz izpuščen iz tovarne zaradi moje lenobe, ne pa zaradi političnega prepričanja, jaz pa toliko povem da ako

sem bil jaz zavoljo lenobe izpuščen iz tovarne, zakaj so me pa imeli čez dve leti v tovarni in so mi zmiraj še kak krajcar na plači povišali, ako je kdo len in ni za nobeno delo, je dosti da ga imajo 1 mesec ali 2. Sedaj pa izjavljam, da sem bil jaz ravno zaradi tega izpuščen iz tovarne, ker sem bil predsednik „Strokovnega društva“, ko bi bilo to društvo na liberalni podlagi, o to bi bilo vse dobro, a tako ker pa ni, pa le po njem. Odkar se je to društvo tukaj ustanovilo, so hodili z lepimi besedami okoli mene, da bi se, ako mogoče, društvo razpustilo. A ko so videli, da sem jaz ostal stano viten kakor kamen in se nisem dal pregovoriti, začele so letati psovke na me in so me obrekovali toliko časa, da sem bil izpuščen iz tovarne. A dotičnim povem, da je isto orožje pripravljeno vedno, kakor je bilo zame da se odgrizne zadnji košček kruha ubogemu delavcu. Resnici v dokaz izjavljam da je to grda podla laž kar piše „Gorenjec“ v št. 5. Želim pa in povem tudi, da želja moja je, da naj se vsi delavci združijo v krepko vez strokovne organizacije. Kljub temu da nimam dela, sem našel v tej organizaciji radožarnih sotrpinov, ki me podpirajo v tem bednem stanju.

Zahvaljujem se vsem č. gg. izven naše organizacije, ki so mi podelili podporo. Franc Mrzlikar.

Vevče. Dne 27. januarja smo pokopali delavko Marijo Novak. To je sicer samo ob sebi čisto navadna stvar, a vseeno je nekaj nenavadnega pri tem. Vlekla je namreč po izpremenjenih pravilih naše tovarniške bolniške blagajne bolniško podporo skoro eno leto, in ne le samo dvajset tednov. Da se pa razume vse, povemo, da smo 13. jan. pokopali spoštovanega moža Rozmana, ki je umrl v dež. bolnišnici. Vsa čast ob Rozmanovem pogrebu vodstvu tovarne, ki je povzročilo, da je bil pripeljan v Polje in tam pokopan. Izjemno delavstva pri strojih je bilo zapovedano po celi tovarni da morajo vsi iti k pogrebu, ki je bil zato res časten. A ko je umrla delavka, pa ni bilo tako. Zastonj smo pričakovale delavke, da se nam pove, da gremo k pogrebu. Dve delavki sta šli prosit v pisarno, da smeta na pogreb, dovoljenje sta dobili s pristavkom, da lahko gre tudi še kakšna druga delavka k pogrebu. Delavke smo nameravale, da se udeležimo vse pogreba. A ko to opazi mojster Krmolja, pa gre v pisarno, iz katere pri nese vest, da smeta samo dve akordni delavki na pogreb, a nobena druga več. A mi se nismo ozirale na njegovo blebetanje, pa smo šle za pogrebom. A kako smo se začudile, ko izvemo na pokopališču, da bomo kaznovane vse po kroni! Mislile smo iti nazaj v tovarno, a na vest, da nas hočejo kaznovati, pa ni nobena šla. Ko smo pa v ponedeljek prišle nazaj na delo, so nam pa rekli, da bomo morale delat v soboto namesto do pol 5 do 6 za kazen. Sklenile smo, da delamo, a ne za kazen, marveč le, da nadomestimo „ubogi“ družbi čas, ki smo ga ji napravile, ko smo šle k pogrebu svoje sotovarišice. Pa v soboto smo pa le delale samo do pol petih, ker so se nas ustrašili, ker smo bile hude. Užaljene smo pa res, vse delavke, ko vidimo, koliko so žrtvovali, ko je umrl delavec in kako malo se pa zmenijo, ko pokopljajo delavko. Zares nas uboge delavke povsod teptajo. A naš mojster naj zve, da se tudi me delavke zavedamo, dasi nas šteje za slabše. Mi dobro vemo, da smo glavni činitelj v tovarni in bi brez nas tovarna ne mogla s cenami tako konkurirati, kakor dela zdaj. Zato pa zahte-

vamo enakih pravic. Našega „prijatelja“ Krmolja smo si pa dobro zapomnile. Bo že še videl, kakšnega vruga si je nakopal na glavo, ko je nastopil proti nam Gospod Krmolja, ali res mislite tako pometati z nami. Vam bomo že še pokazale in povedale prihodnjič stvari, ki vam ne bodo všeč. Pa tudi tovarniško vodstvo izve o vas seveda samo lepe stvari.

Delavke.

Trbovlje, 4. febr. Danes je 14 dni, kar se je začela stavka v premogokopu. Soc. demokrati so jo napovedali, in iz solidarnosti se jim je pridružilo tudi nedemokračko delavstvo, združeno v „Pazniškem in delavskem podpornem društvu“. Teden dni je bila stavka popolna. Ker je pa med tem premogokopna družba izjavila, da zahtevam soc. demokratov ne more ugoditi, da sploh nanje niti ne odgovori, so „Podporniki“ stavili zmernejše zahteve. Tem se je vsaj deloma vstreglo, zato pa so „Podporniki“ začeli hoditi na delo. Tem se je pridruževalo vedno več pametnejših soc. demokratov. Seve jih je moralo spremljati orožništvo in vojaštvo od doma do jame in zopet nazaj, kakor arestante po mestih. Toda kakor blisk z jasnega neba je prišla vest, da je družba odslovila 36 soc. demokračkih „prvakov“ ter jim odpovedala stanovanja. 15. t. m. morajo pobrati svoje reči in iti — veliko in žalostno vprašanje: kam? Enaka usoda čaka baje še druge soc. demokrate in njihove družine. Tako hoče družba tretji štrajk in delavstvo „sčistiti“. Soc. demokračka vodja Linhart in zagorski Čobal sta šla na Dunaj posredovat za odpuščence. Težko, da bi kaj dosegla. Jud je jud, vzame rad, dá nerad. Kako dobro bi prišli zdaj tukajšnim soc. demokratom tisti tisočaki, ki so jih poslali dozday judom pri „Uniji“, a dobili od njih niti vinarja. Sicer se tolažijo zdaj s tem, da jih bo „Unija“ odškodovala za izgubo v štrajku, a povemo jim, da je ta tolažba brezupna. Morda jim ta stavka odpre oči, da obrnejo hrbet židovski socijalni demokraciji ter začnejo malo sami misliti. Dozday so verjeli samo to, kar jim natorbijo njihovi vodje, ki imajo pri tem dober „kšeft“, kakor uči izkušnja. — Za red skrbi nad 100 mož broječe orožništvo in 6 stotnij vojakov, ki so nastanjeni v vodenski šoli. Tu ostanejo še najmanj 14 dni, ker prej tudi stavka ne bo nehala.

Stavka v Trbovljah končana. Še predno je bila stavka popolnoma končana poročal nam je prijatelj iz Trbovlj sledeče:

Tukajšna stavka gre h kraju. Doseglo se ni ničesar. Temu se ni čuditi, kajti na način kakor so tu naredili rudečkarški voditelji je kaj doseči sploh nemogoče. Dosegli so edino to, da je vsled stavke odpuščenih 33 delavcev v Trbovljah, 11 pa v Hrastniku, ki so sedaj brez kruha in premišljujejo kaj jim je donesla njihova nepremišljena taktika.

Za te poganja se sedaj soc. dem. vodstvo.

Žalibog da je med temi tudi mnogo oženjenih in so s tem prizadeti tudi njih otročiči in žene, kar je sedaj po zimi posebno občutno.

Delavci ki zopet delajo so imeli pred rdečkarji mnogo prestat, kajti žene teh opičarjev so kakor zverine. To sicer ni nič čudnega in ne more biti drugače ker vedno slišijo od svojih voditeljev, da se je človek razvil iz zveri — opice, ki kakor znano ni baš jako uljudna.

O tem prepričal se je c. kr. okrajni glavar sam. Vojaštva je sedaj tukaj 6 stotnij in čez 100 orožnikov.

Sporazumjenja med nasprotnima delavskima strankama v bližnji bodočnosti ni pričakovati.

Zakaj je ponesrečila stavka v Trbovljah? Predpogoj vsake delavske stavke je, da jo vodi strokovnjak. Naše stavke ni vodil strokovnjak rudar, marveč fantiček po poklicu jako slab stavbeni risar, ki še delavec nikdar bil ni.

Vprizoril jo je, da pokrije posledice, nezaupnosti nastale vsled Mlakarjevih pregreh in da uniči podpornike. A načrt se mu je izjalovil. Vpili in kričali bodo o stavkolomcih in izdajalcih delavske skupnosti. A to popolnoma po krivici, ker sedaj končana stavka je bila nezmisliva in iz trte izvita. Da je to res nam dokazuje zagorški Čobal, ki ni bil za stavko, marveč ji je naravnost nasprotoval.

Linhart aretiran. Te dni je bil aretiran voditelj trbovlskih „sodrugov“ Linhart. Menda ni bil preveč pošten in še drugih pregreškov mu mnogo očitajo. Tako je nastopil pot svojega vrednega prednika „sodruha“ Mlakarja. Če se bodo rdečkarji po takih dogodkih kaj spame-tovali, ne verjamemo, ker itak nimajo pri nas drugega programa, kot hlapčevati judovskim goljufom in čez vse zabavljati čez duhovnike in „podpornike.“ Prepe-ljali so ga v Ljubljano k deželnemu so-dišču.

Konsumno skladišče. Dopis o razmerah v našem konsumnem skladišču je jako razburil merodajne. Imenitno je bilo gledati gotove peteline, kolko so grozili „Naši Moči“, a nekaj je pa le iz-vohal njih nemčurski nos. Trije gospodje so izvzeti iz te druhali, ker poznajo oliko, ostali pa... No pa evo slučaj! Nedavno se je vračal iz Trbovelj proti domu neki delavec. Šel je v neko gostilno, kjer ga je obsula nemčurska tropa iz našega konsumnega skladišča. Neusmiljeno so delali z njim! Raztrgali so mu popolnoma novo obleko ki jo še plačati niso hoteli. Zato bodo imeli ti tički opravka s sod-nijo. In kaj je izvohalo neko človeče. Pri nas imamo neko človeče, navzeto nemčurskega duha. Sliši na ime Dvoršek. Pred tremi leti je prišel kot strežnik v naše skladišče, a zdaj je knjigovodja. Seveda je jezen na „Našo Moč.“ Saj mačka zacvili, če ji stopiš na rep. Udrihal je čez „Našo Moč“, kar je vedel in znal. Pa jo je iztaknil. Lotil se je namreč v Fortejevi gostilni predsednika „Pazniškega in delavskega podpornega društva.“ Predsednik se mu je izognil, a tudi v restavracijo je lezel nemčurski mulec za njim. Predsedniku je postalo preveč, vz-kipela mu je kri pa je nemčurčka pošteno obirmal brez krive palce in dal hudemu Dvoršku tudi priliko, da je poljubil tako tla, da se je vse streslo, potem so ga pa vrgli vun. Povemo pa še, da z našim predsednikom se ni za šaliti če bo delalo to človeče nam še sitnosti, bo že še izvedelo, da je on zaradi delavcev postavljen na svoje mesto in ne delavci zaradi njega.

Zagorje ob Savi.

Bridke urice za Čobala. V soboto, 27. prosinca je sklical v Zagorju shod, da bi opravičil svoje postopanje zoper štrajk, zlasti pred trbovlskimi sodrugji, ki jih je prišla na shod dolga vrsta. Pa komaj je nastopil, že so mu zadoneli klici: „Dol z njim! Hinavec! Izdajca! Vun z njim!“ Ženske, ki jih je bilo tudi mnogo zraven, so klicale: „Dajte ga vun, ga bomo slekle!“ Nastopali so potem razni govorniki. Nekateri zlasti E. Kristan in Rinaldo so izkušali Miho opravičevati. Pa ni mnogo pomagalo. Zau-panje do njega je silno omajano. V Tr-

bovljah in Hrastniku mu žugajo, da ga bodo ubili.

Kako predrzen je bil Miha? Na shodu 21. prosinca je grozil, da bo konsum zaprl, če se prične štrajk. Zakaj ga ni nobeden vprašal: Čegav je konsum? — Zadnjo soboto si ni več upal žugati.

Zakaj je Čobal zoper stavko? Prvič, ker dobro čuti, da je njegov vpliv mnogo preslab, da bi na njegovo komando hoteli vsi delavci pustiti delo; blamirati se, si pa ne želi. Drugič, ker ve, da bi delavci imeli priložnost, pre-pričati se, kakšne so soc. demokratske podpore, in bi mu vsled tega marsikak zvest pristaš potem obrnil hrbet. To bi pa bilo za njega žalostno, ker bi moral potem ali premog kopati, česar gotovo ne zna, ali pa iti s trebuchom za kruhom čeravno ne tako razcapan, kakor je prišel v Zagorje. Zato mu je ljubše, da se šta-jerski sodrugji jezijo nad njim, kakor da bi on stradal.

Nekateri se pa že sedaj boje, da je ne bi popihal in pravijo: Le veliko „nafašimo“ iz konsuma, da nam ne od-nese; temu hudiču ni zaupati kaj dosti več kakor Mlakarju.

Domišlja si pa Miha mnogo. Njegova deklica je namreč rekla svojim součenkam: „Ce bo štrajk, bojo par dni knapje štrajkaji, potem bodo pa kar naš ata rekli; Pojdite na šiht, pa bodo šli.“ — Kje je to deklica to izvedela?

Krvoses kapitalizem.

Medvodami. Pri nas sta dve tovarni, ena Medvodami, druga pa na Goričanah. Po drugih krajih vsaj nekoliko izboljšajo, pri nas nam pa hočejo vzeti še to, kar je krvavo zaslužno. Dobivali smo namreč premije, če smo naredili več, kakor je predpisano. Kar naenkrat pa pokliče g. ravnatelj v pisarno, pa ne vseh, ki so imeli pravico do premije, pa jim pravi, da jim ne more in ne sme več izplačati takih premij. Delavci so se čudili, kako da so dobivali premij, ko je bil še za ravnatelja g. Hofgartnar. Ravnatelj je rekel, da je storil gosp. Hofgartner lahko, kakor je hotel, on pa ne sme postopati drugače kakor mu zapovejo na Dunaju. Menda je g. ravnatelj samo zato tu, da se nekoliko več naredi, ko prej, pa še vedno upije, da je premalo. Delamo tu tako, da bi človek kmalu ne mogel svo-jega bornega kosilca zavžit. Če je dober zato, da nas priganja, ko črno živino, mislimo, da je tudi zato, da nam preskrbi plače za storjeno delo, kar nam gre in pa takoj, ne pa tako počasi, kakor dela njegov računovodja. Tudi ne vemo, kdo je pravi ravnatelj pri nas ali g. direktor ali pa g. računovodja, ki se vlika v stvari, ki mu niso prav nič mar. O razmerah pri nas, pa tudi kako se dela ob nede-ljah bomo pa že še poročali! O delav-skih razmerah pri nas ni to zadnji dopis!

Žalostne razmere na Savi. Pri nas so umrli v enem mesecu 4 delavci, vsi mladi. Dva je zadušila jetika, enega vode-nica, eden je pa ponesrečil. Zapustili so 4 udove in 21 sirot! Vsi otroci še niso stari 14 let. Uboge matere pa dobe tako malo pokojnino, da še govoriti ni vredno o njej. Pač bi lahko bratovska skladnica, ki ima toliko tisočakov premoženja, zgra-dila sirotišnico za osirotele otroke, ki so pač največji reveži. In zdaj še te nesreče, ki nas zadevajo! Prva, ko je gorela to-varna na Savi, druga ko je razpočila Martinovka, tretja pa na Javorniku 29. ja-nuarja, ko je polomilo plehštreko. Kaj pričnemo mi delavci. Kaže slab zaslužek

in pa še ta neznanska draginja pri nas. Pač trdno se moramo okleniti našega strokovnega društva in pa tudi našega delavskega konsumnega društva, da si lahko ceneje nakupujemo naše blago, ker le v slogi je moč. Neobhodno potrebno je, da se zviša število udov v konsumnem društvu, ker le tako je mogoče omejiti neznosno draginjo pri nas. Čim več udov bo imelo naše delavsko konsumno društvo, tim cenejše in boljše bo tudi blago! Delavci tudi želimo, da se ustanovi v naši občini lekarna. Kje pa je toliko ljudstva skupaj, ko pri nas. Pa občina bi tudi lahko poskrbela, da bi imele hiše tablice s številkami in s kra-jevnimi napisi, ker je zdaj tujcu res težko, da se izpozna, kje da je. Imam pa še jako veliko na srcu, a bom že še pisal o tem!

Mojstrana. „Kako se kratijo tovarniškimi delavcem pravice na Gorenjskem.“ Delavci v tovarniških skladiščih smo res veliki reveži. Vsaka miš in podgana ima več pravice, da celo po belem dnevu skače po skladišču, brez da bi ji kdo kaj žalega storil, nasprotno, polaga se jim še kruh in drugi ostanki. Z nami delavci pa ni tako. Pre-tečeni teden dobili smo od našega g. mojstra prepoved, da med seboj čez dan niti govoriti ne smemo. Enaka, oziroma podobna prepoved je pri č. gg. oo. trapistih v samostanu v Rajhenburgu na Štajerskem, samo s to razliko, da vendar ni tako strogo kakor pri nas, kajti pozdravljajo se vsaj s pomenljivimi besedami: „Memento mori!“ mi pa še skoraj eden drugega lepo pogledati ne smemo, tem manj da bi še govorili. Vprašamo toraj tem potom g. mojstra, ali hočemo sedaj lajati, ali z rokami kazati to in ono? Gospod mojster naj svojo neumno pre-poved nemudoma prekličje, ako ne, ga bomo z njegovim polnim in pravim ime-nom pred celo Gorenjsko osramotiti; sicer mu pa že danes kličemo: „Pereat!“ Zagorjan.

Dobrosrčen gospodar. V Ljubljani je tovarnar August Drelse, ki se vedno rad kaže, kako usmiljenje ima do revežev. V njegovi tovarni za peči je služboval nad 40 let delavec Hajfel, ki je stanoval tudi v njegovi hiši. Za stanovanje je plačeval na leto 48 gld. Pred enim mescem je pa umrl ta delavec. Njegova soproga je hotela še nadalje stanovati v isti hiši. Toda August Drelse ji je iz hvaležnosti podražil stanovanje od letnih 48 gld. na 90 gld. Tako, da bo morala uboga vdova zapustiti stanovanje, v katerem je bivala s svojim možem nad 38 let. Tako je ta tovarnar, ki prav rad prevzema dela po župniš-čih, pokazal svoje krščansko prepri-čanje in ljubezen do bližnjega v pravi luči. —

Tolmač tujk.

Taktika. Način kako nastopa ta ali ona stranka v svojih javnih nastopih imenujemo taktiko.

Zato rečemo:

Taktika te ali one stavke ni bila prava, to se pravi ni bila prav zasnovana in vodena.

Beseda konsum se izpeljuje iz lat. konsumare. Konsumirati se pravi porabi-ti. V našem zmyslu toraj uporaba in povžitje blaga. Konsum blaga je bil višji kot prejšna leta, bi se toraj reklo: Porabilo, oziroma razprodalo se je na drobno več i. t. d.

Z lastnimi močmi.

Strok. društvo delavstva „Kranjske industrijske družbe na Savi“ naznanja, da bo v nedeljo dne 11. t. m. v strokovnem društvu plesna veselica. Začetek točno ob 6. zvečer. Vstopnina 1 K. Preplačila se hvaležno sprejemajo. Dobiček bo za podporo. Svira slavna tovarniška godba na lok. Vsi prijatelji in dobrotniki se s tem uljudno vabijo na veselico, ker drugih vabil ne bomo izdajali. Toraj v nedeljo na svidenje pri Jelenu!

Delovanje I. ljubljanskega delavskega konsumnega društva v l. 1905 nam obrazlaguje poročilo o društvenem delovanju in sicer Bilanca za 1905 izkazuje lmetje: na zalogi blaga K 11.585,70, terjatvah na starem dolgu manufakturi in markah 4.037,22, tekoče terjatve na blagu pri prodajalki 3.049,26, dobro pri Koslerju 58,50, inventar 2.211 in 50 h, dobro pri Vz. podpor. društvu 500,—, delež pri zadr. zvezi 20,—, delež pri gosp. zvezi 40,—, delež pri „Naša moč“ 50,—, naloženo na tekočem računu pri ljudski posoj. 950,07, od narastlih obrestih 71,28, na gotovini v blagajni 1.619,64. Skupaj 24.191,07. — Dolg je iznašal: deležne vloge 13.211,58, posojilo pri Vzajemn. podp. društvu 350,—, neplačani računi za blago 8.306,42, neplačeni davek 184,07, rezervni zaklad 1.306,34, 4% obresti od deležev 528,44 čisti dobiček 306,22 skupaj 834,66. Skupaj 24.193,06. — Račun izgube in dobička pa izkazuje izguba: upravnih stroškov 4.035,08, društvene prireditve 35,—, v letu 1905 plačani davki 176,68, za leto 1905 še ne plačani davki 184,07, 10% obraba inventarja 245,70, 4% obresti rezervn. zaklada 47,44, pristopnine v rezervn. zakladu 47,—, Vzaj. podp. dr. plačane obresti 208,—. Odpis utenzilij iz zaključka za 1904. 676,19, za 1904. plačane nagrade odboru 963,69. Odpis neizterljivega Kotnikovega dolga 2570,94, skupaj 4210,82, čisti dobiček l. 1905. 834,66. Skupaj 10.024,45. — Dobiček: Kosmati dobiček 9317,05. Obresti tekočega računa pri „Ljudski posojilnici“ 101,90. Dobro pri „Vzaj. podp. društvu pro 1906 na 40% dividendi 500. Dobro pri J. Kosler & Co. 58,50. Pristopnine 47. Skupaj 10.024,45. To poročilo dokazuje, da je bilo poslovanje v minulem letu dobro. Ljubljanskemu delavstvu pa priporočamo, da pristopa v društvo. Čim več nas bo, tim ugodnejši uspeh. Naj bi ne bilo zavedne delavke in delavca, ki ni član našega „Prvega ljubljanskega delavskega konsumnega društva.“ Veliko srečo i nadalje!

Darovi.

Za brezposelno delavstvo na Savi. I. Zbirka odposlana dne 5. svečana 1900 na naslov „Strokovnega društva za delavstvo na Jesenicah.“ Darovali so: Čč. gg. ljubljanski bogoslovci K 25. Delavstvo v ljubljanski tovarni za lep K 7,22; blag. g. Anton Belec, župan Št. Vid nad Ljubljano K 10; blag. gospa Josipina Belec, Št. Vid nad Ljubljano K 6; blag. gdčna. Ivanka Zakotnik Št. Vid na Ljubljano K 6; č. gosp. Val. Zabret, kaplan Št. Vid nad Ljubljano K 15; vlč. g. Schweiger, dekan Leskovec pri Krškem K 5; uredništvo „Christl. social. Arbeiterzeitung na Dunaju K 23. Skupaj K 97,22.

Darovi za odpuščenega delavca tov. Mrzlikarja iz tržiške predilnice. I. Zbirka odposlana predsedniku izvr. krajevnega odbora k. s. tržiškega delavstva tov. Ivanu Papovu. Darovali so: Neimenovan 2 K; gg. dr. Janez Ev. Krek 5 K, Luka Smolnikar 3 K, dr. Evgen Lampe 2 K. Podlesnik 1 K. Skupaj 13 K. Prosimo nadaljnih darov.

„Naša moč“

izhaja vsak petek.

Cena na leto 3 krone.

Cene inseratom so:

za male 6stopne oglase: 6 vrstic 70 v., 12 vrstic 130 v., 18 vrstic 180 v., 24 vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo: 1 krat 9 v. peti vrsta, 2 krat 7 v. peti vrsta, 3 krat 5 v. peti vrsta.

Uredništvo in upravništvo

„Naše moči“

Kopitarjeve ulice šte. 2.

Vabilo

na

XII. redni občni zbor

I. ljub. del. kons. društva v Ljubljani
reg. zadruga z omejeno zavezo.

ki se bode vršil

v nedeljo 25. febr. ob 4. uri pop.
v prostorih

„Slov. kršč.-soc. zveze v Ljubljani
hotel „UNION“ vhod v Frančišk. ulicah.

Spored:

1. Pozdrav načelnika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Odobritev letnega rač. zaključka.
5. Volitev novega odbora.
6. Izprememba pravil.
7. Raznoterosti.

Računski zaključek je vsakemu članu v vpogled v društvenih prostorih od 8 ure zjutraj do pol 2 ure popoldne in od 3. ure popoldne do 8. ure zvečer.

K obilni udeležbi vabi

Odbor.

2 12-2

Pozor!

„Slovenska delavska društva“ kupujte Vaše potrebščine pri znani priporočljivi domači manufaktorni trgovini:

Češnik & Milavec (pri Češniku)

Špitalske ulice Ljubljana Lingarjeve ulice

v kateri dobete vedno v veliki izbiri najnovjše blago za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

8 52-8

Kdor hoče res postrežen biti z

dobrim, naravnim belim in črnim vinom,

naj se izvoli obrniti na staro znano in odlikovano trgovino z vinom

Anton Ivanov Pečenko

v Gorici.

Postrežba točna in poštena. Cene zmerne.

Ne prezrite!

Ne prezrite!